

บทที่ 1

แนวความคิดในการให้คุ้มครองสิทธิบัตร

ในการให้คุ้มครองสิทธิในสิทธิบัตรนั้นจะ เห็นได้ว่าสิทธิบัตร เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ดังนั้นการพิจารณาถึงแนวความคิดในการให้คุ้มครองสิทธิบัตรก็จะพิจารณาได้จากแนวความคิดพื้นฐานในการให้คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้นเอง เนื่องจากแต่เดิมนั้น เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นผลงานสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ขึ้นมา แต่ไม่มีการให้คุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาคิดค้นนั้นก็ทำการลอกเลียน ทำซ้ำผลิตภัณฑ์ หรืองานประดิษฐ์เหล่านั้นได้โดยผู้ทำการลอกเลียนไม่ต้องทำการค้นคว้าวิจัย หรือลงทุนแต่อย่างใด ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้คิดค้นประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ขึ้นมาต้องใช้เวลา ความคิด แรงงานและทุนในการค้นคว้าวิจัย ผู้ประดิษฐ์ย่อมต้องการใช้ หรือหาผลประโยชน์จากงานคิดของตนแต่เพียงผู้เดียว จึงทำให้เกิดแนวความคิดในการให้คุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานรูปแบบต่าง ๆ โดยนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำมาสนับสนุนให้เกิดการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งจะพิจารณาได้เป็น 2 แนวความคิด¹ คือ

1. แนวความคิดตามทฤษฎีสืบทอดธรรมชาติของนักประดิษฐ์
(The Theory of inventor's inherent or natural right)
2. แนวความคิดตามทฤษฎีทางเศรษฐกิจ หรือ ทฤษฎีสัญญา
(Contract Theory)

จากแนวความคิดทั้ง 2 นี้จะพิจารณาได้ว่าในการให้คุ้มครองสิทธิบัตรนั้นแนวความคิดแรกมุ่งให้คุ้มครองสิทธิของผู้ประดิษฐ์คิดค้น โดยต้องการให้ผู้ทรงสิทธิได้รับ

¹ Ulf.Anderfelf, INTERNATIONAL. PATENT-LIGISIATION AND DEVELOPING COUNTRIES. The Hague : Martinus Nijhoff. 1971. P.P.11-18 ; วารสาร ดงยั้งคีรี, มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกีดกันโดยมิชอบของผู้ทรงสิทธิบัตร วิทยานพนธ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531 หน้า 23-31.

ความคุ้มครองอย่างเต็มที่ โดยให้สิทธิพิเศษคุ้มครองผู้ทรงสิทธิให้สามารถเข้าถึงสิทธิของตนได้แต่เพียงผู้เดียว ส่วนอีกแนวความคิดหนึ่งมุ่งเน้นถึงประโยชน์ที่สาธารณชนจะได้รับจากการให้สิทธิพิเศษเช่นนี้ไป โดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการให้สิทธิการคุ้มครองในทรัพย์สินทางปัญญา หรือให้สิทธิผูกขาดแก่ผู้ทรงสิทธิบัตร ดังนั้นจึงแยกพิจารณาแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิในสิทธิบัตรได้เป็น 2 ส่วน โดยพิจารณาจากแนวความคิดที่มุ่งเน้นต่างกันโดยพิจารณาได้ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองผู้ทรงสิทธิบัตร

แนวความคิดที่มุ่งให้ความคุ้มครองผู้ประดิษฐ์คิดค้นโดยตรง จะพิจารณาได้จากทฤษฎีแนวความคิดและเหตุผลต่าง ๆ ได้ดังนี้

ทฤษฎีสติตามธรรมชาติของนักประดิษฐ์

(The Theory of inventor's inherent or natural right)

ทฤษฎีสติตามธรรมชาติของนักประดิษฐ์นี้เป็นทฤษฎีซึ่งมุ่งเน้นถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ประดิษฐ์คิดค้นโดยตรง โดยถือว่าผู้ประดิษฐ์ คิดค้นงานประดิษฐ์ต่าง ๆ ขึ้นมา ก็เพื่อจะใช้ประโยชน์จากผลงานเหล่านั้น ดังนั้นหลักสิทธิตามธรรมชาตินี้จึงเป็นแนวความคิดเริ่มแรกที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ เพราะผู้ประดิษฐ์ผลงานสร้างสรรค์ย่อมต้องการผลตอบแทนจากงานคิดค้นของตน จึงเห็นได้ว่าโดยหลักพื้นฐานความต้องการแล้วผู้ใดทำสิ่งใดขึ้นมาผู้นั้นย่อมเป็นเจ้าของสิ่งนั้น ผู้คิดค้นจึงต้องการความคุ้มครอง เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นมาทำการลอกเลียนเพื่อไปหาผลประโยชน์โดยไม่ได้ลงทุนลงแรงแต่อย่างใด นอกจากนั้นผู้ประดิษฐ์จะได้มีสิทธิหวงกันไม่ให้บุคคลอื่นมาลอกเลียนงานของตน หลักสิทธิตามธรรมชาตินี้จึงเป็นหลักที่กักขังขยับขึ้นมาเพื่อให้เกิดมีการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาดังขึ้น เพราะโดยปกติธรรมดาแล้วทุกคนย่อมต้องการผลตอบแทนจากการคิดของตนและต้องการหวงกันไม่ให้บุคคลอื่นมาลอกเลียน หรือแสวงหาผลประโยชน์เพื่อแข่งขันกับผู้คิดค้น

หลักความเป็นธรรมและศีลธรรม

เมื่อพิจารณาหลักสิทธิตามธรรมชาติแล้วจะเห็นได้ว่ายังมีหลักต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยจะเห็นว่าหลักในเรื่องความเป็นธรรมและศีลธรรมก็จะถูกนำมาใช้ โดยหลักความเป็นธรรมและศีลธรรมจะพิจารณาว่าบุคคลผู้ทำการสร้างสรรค์ผลงาน โดยลงทุนและลงแรงไปเมื่อผลงานสำเร็จออกมาสามารถให้ประโยชน์แก่ผู้

สร้างสรรค์แต่กลับถูกบุคคลอื่นทำการลอกเลียนโดยไม่ต้องคนควา ลงทุนแต่อย่างไรก็จะเป็นการไม่
 เป็นธรรมแก่ผู้คิดค้น ในส่วนของความเป็นธรรมนั้นอาจจะมองได้ยากกว่าอะไรคือความเป็นธรรมที่
 กฏต้อง ดังนั้นจึงมีการใช้หลักศีลธรรมเข้ามาช่วยบ่งชี้ให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นการลอกเลียนงานคิด
 ของคนอื่นเป็นการเอาเปรียบผู้คิดค้น เพราะผู้ลอกเลียนไม่ได้ลงทุนในการคิดค้นแต่เอาความคิด
 ผลสุดท้ายไปใช้ประโยชน์ ซึ่งในด้านของหลักศีลธรรมแล้วจะเห็นได้ว่าการที่ผู้ลอกเลียนทำขึ้น งาน
 ประดิษฐ์ของบุคคลอื่นไปแสวงหาประโยชน์เป็นการขโมย² ความคิดหรือผลงานของบุคคลอื่น ซึ่ง
 การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำที่ผิดกับหลักศีลธรรมเพราะหลักศีลธรรมมุ่งไม่ให้บุคคลใดทำการเอา
 เปรียบบุคคลอื่น หรือลักขโมยเอาของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง เช่นเดียวกับการลอกเลียนผลงาน
 ความคิดของบุคคลอื่นมาแสวงหาประโยชน์โดยมิได้ลงทุนแต่อย่างไร ซึ่งจะทำให้ผู้คิดค้นเสียเปรียบ
 ผู้ลอกเลียนถ้าหากมีการนำสิ่งประดิษฐ์เหล่านั้นมาจำหน่ายแข่งขันกัน เพราะผู้คิดค้นก็จะต้องนำเอา
 ค่าใช้จ่ายในการค้นคว้ามารวมอยู่ในต้นทุนการผลิต ซึ่งจะแตกต่างจากผู้ลอกเลียนเพราะผู้ลอกเลียน
 ไม่มีค่าใช้จ่ายในการคิดค้น เพียงแต่ทำการขโมยความคิด หรือลอกเลียนงานคิดมาใช้ประโยชน์เท่านั้น
 ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้คิดค้นงานประดิษฐ์และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้คิดค้นมีกำลังใจ
 ในการค้นคว้างานประดิษฐ์ใหม่ ๆ จึงได้มีการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยนำเอา
 หลักสิทธิตามธรรมชาติมาพิจารณาประกอบกับหลักความเป็นธรรมและศีลธรรม เพื่อให้เกิดการให้
 ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาดังนี้

หลักกฎหมายในเรื่องทรัพย์สิน

เมื่อพิจารณาแนวความคิดพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่ง
 นำเอาหลักสิทธิตามธรรมชาติและหลักความเป็นธรรมและศีลธรรมมาใช้แต่เพียงอย่างเดียวอาจจะ
 ไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างเต็มที่ เพราะจะเห็นได้ว่างานประดิษฐ์
 ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการแสดงออกซึ่งความคิดของผู้คิดค้น ในขั้นแรกก่อนที่จะมีการประดิษฐ์ผลงาน
 ออกมา ความคิดเหล่านั้นยังไม่อาจแสดงออกมาเป็นรูปธรรมได้จนกว่าจะมีการประดิษฐ์ผลงานนั้น ๆ
 ออกมา เมื่อความคิดที่เป็นเพียงนามธรรมไม่อาจแสดงออกมาเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน การ
 ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ต้องการให้ความคุ้มครองความคิดเหล่านั้นจึงต้องหา
 หลักเกณฑ์เข้ามาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความคิดนั้น ๆ โดยการนำเอาหลักกฎหมายในเรื่องทรัพย์สิน

² สร.เกียรติ์ เสถียรไทย, สุธรรม อยู่ในธรรม; กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สิน
 ทางปัญญาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี, วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช ฉบับที่ 2., 2532.

เข้ามาใช้โดยเฉพาะหลักทรัพย์สิน (Jus in rem)³ โดยถือว่าการแสดงออกซึ่งความคิดนั้นเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ ๑. บุคคลแรกก็ได้มีการคุ้มครองความคิดที่แสดงออกมาโดยตรง แต่เป็นการคุ้มครองปกป้องทรัพย์สินที่เป็นผลของการแสดงออกมาซึ่งความคิดคือมีการคุ้มครองเฉพาะงานประดิษฐ์ หรือผลงานที่สำเร็จออกมาแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นการบังคับให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานของตนออกมาเป็นทรัพย์สินของตนเอง เพื่อทำให้เกิดผลบังคับตามหลักทรัพย์สิน แต่หลักการนี้ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันอยู่คือในบางระบบกฎหมายก็กำหนดให้ผู้สร้างสรรค์ประดิษฐ์ผลงานตามความคิดนั้น ๆ ออกมาเป็นทรัพย์สินของคือ เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นแล้วจึงนำเอาหลักทรัพย์สินเข้ามาปรับใช้ แต่ก็มีบางระบบกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยไม่ต้องมีการแสดงความคิดออกมาเป็นทรัพย์สินของ ดังนั้นในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐที่แตกต่างกันนั่นเอง

นอกจากหลักสิทธิตามธรรมชาติ หลักความเป็นธรรมและศีลธรรม และหลักกฎหมายในเรื่องทรัพย์สินแล้วก็มีเหตุผลอื่น ๆ ที่นำเข้ามาเป็นเหตุผลสนับสนุนในการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยพิจารณาได้จากเหตุผลเหล่านี้คือ

การตอบแทนแก่ผู้สร้างสรรค์

เหตุผลประการแรกในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาคือ เพื่อต้องการตอบแทนแก่ผู้สร้างสรรค์ที่ทำการค้นคว้า วิจัย ประดิษฐ์ผลงานใหม่ ๆ ให้แก่สังคม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา การให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ประดิษฐ์เป็นการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประดิษฐ์ในระยะเวลาดังหนึ่งตามที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง เพื่อให้ผู้ประดิษฐ์สามารถใช้ช่วงเวลาตามกฎหมายให้ความคุ้มครองแสวงหาผลตอบแทนโดยปลอดจากการลอกเลียน ทำซ้ำจากบุคคลอื่น ๆ เพราะถ้าไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิบุคคลอื่นก็สามารถลอกเลียนและผลิตงานเหล่านั้นขึ้นเพื่อแข่งขันกับผู้ประดิษฐ์คิดค้น โดยไม่ต้องลงทุนในการค้นคว้าแต่อย่างใด ซึ่งจะทำให้ผู้ประดิษฐ์คิดค้นไม่มีกำลังใจในการคิดค้นต่อไปเพราะไม่มีหลักประกันจากสังคมว่างานคิดค้นของตนจะไม่ถูกลอกเลียน หรือสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อเรียกค่าเสียหายจากการลอกเลียน ทำซ้ำได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบแทนแก่ผู้ประดิษฐ์คิดค้นให้กำลังใจที่จะคิดค้นพัฒนางานประดิษฐ์ของตนต่อไปและจูงใจให้เกิดการคิดค้นให้มากขึ้น จึงมีการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา จากพื้นฐานของหลักความเป็นธรรมและต้องการตอบแทนแก่ผู้สร้างสรรค์จึงได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ รูปแบบของการคุ้มครองออกมานิรูปแบบต่าง ๆ เช่น

³ สรุเกียรติ์ เสถียรไทย, สรรพม อยู่ในธรรม, กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญากับการถ่ายทอดเทคโนโลยี, วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, ฉบับที่ 2, 2532.

การออกกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้มีผลบังคับได้อย่างจริงจังและเป็นหลักประกันที่
 สันติสุขขึ้น เพื่อตอบแทนผู้ประดิษฐ์ โดยผู้ประดิษฐ์สามารถใช้กฎเกณฑ์ของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน
 ทางปัญญา เพื่อเรียกค่าขาดประโยชน์จากผู้ทำการลอกเลียนได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการคิดค้นของผู้ประดิษฐ์
 ลงทุนลงแรงไปไม่เสียเปล่า

นอกจากเหตุผลพื้นฐานของการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว
 ก็ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาสนับสนุนการให้มาตรการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เพราะมูลเหตุที่
 ทำให้มีการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินมีขึ้นเฉพาะ เพื่อตอบแทนแก่ผู้ประดิษฐ์และเพื่อความ เป็นธรรม
 แก่ผู้ประดิษฐ์เท่านั้น แต่จะเห็นได้ว่าทรัพย์สินทางปัญญาก่อให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน
 ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การค้า การพัฒนา ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยี เมื่อการ
 คิดค้นประดิษฐ์มีประโยชน์หลายประการ เช่นนี้ จึงมีแนวคิดที่จะให้ความคุ้มครองโดยคำนึงถึงผลที่ได้
 รับจากการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้วย

สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ

สิทธิทางด้านเศรษฐกิจนั้นจะเห็นได้ว่าการประดิษฐ์คิดค้นผลงานต่าง ๆ ออกมานั้น
 ผู้คิดค้นต้องการประดิษฐ์ผลงานขึ้นมา เพื่อจำหน่ายงานประดิษฐ์นั้น ๆ แก่สังคม เพราะผู้ประดิษฐ์
 ได้ลงทุนในการคิดค้นและประดิษฐ์ผลงานก็ย่อมต้องการผลตอบแทน และต้องการให้มีการคุ้มครอง
 งานประดิษฐ์ของตนเพื่อมิให้บุคคลอื่นมาทำซ้ำ ลอกเลียน หรือมาจำหน่ายงานคิดค้นเช่นเดียวกัน
 โดยมีได้จ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้คิดค้น ดังนั้นการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นการ
 ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้คิดค้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่กฎหมายให้ความคุ้มครองนั้น ซึ่งเป็นการคุ้มครอง
 หรือเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ประดิษฐ์ เพื่อไม่ให้สูญเสียสิทธิทางตลาดไปเนื่องจากการลอกเลียน ทำซ้ำ
 โดยมีขอบ ซึ่งเป็นการขมิยเอาความคิดของผู้ประดิษฐ์มาผลิตผลงานเช่นเดียวกัน เพื่อแข่งขันกับ
 ผู้ประดิษฐ์ โดยผู้ลอกเลียนจะได้เปลี่ยนผู้ประดิษฐ์เพราะผู้ลอกเลียนไม่ได้ลงทุนในการค้นคว้า หรือ
 คิดค้นแต่อย่างใดแต่มาลอกเลียนผลงานที่สำเร็จแล้วภายหลัง จึงทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม
 ถ้าหากไม่มีการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนั้นเมื่อมีการให้ความคุ้มครอง
 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาก็จะทำให้เกิดการคิดค้นผลงานต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อแข่งขันกันในตลาดและ
 ยังทำให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีขึ้น เพราะผู้คิดค้นย่อมต้องค้นคว้าหาวิธีการต่าง ๆ
 เพื่อพัฒนาสินค้า หรืองานประดิษฐ์ให้ดีขึ้นเพื่อให้เกิดความน่าสนใจเรื่อย ๆ ซึ่งจะเกิดผลดีแก่ผู้บริโภค
 ที่จะสามารถเลือกซื้อสินค้าที่หลากหลายมากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้นเรื่อย ๆ จากการคิดค้นงานประดิษฐ์
 เหล่านี้

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

การให้สิทธิคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น เริ่มแรกเป็นการให้สิทธิคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์งานสร้างสรรค์เฉพาะคนในประเทศเท่านั้น แต่เมื่อมีการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศเกิดขึ้นก็ทำให้เกิดแนวความคิดที่จะให้มีการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญากันมากขึ้น โดยไม่จำกัดเฉพาะผู้คิดงานประดิษฐ์ที่เป็นคนภายในประเทศเท่านั้นจึงมีแนวความคิดที่จะขยายความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาออกไปโดยให้สิทธิคุ้มครองแก่คนต่างชาตินี้ที่เข้ามาคิดค้นงานประดิษฐ์ในประเทศที่ให้ความคุ้มครอง โดยถือเอาหลักความเป็นธรรมและหลักปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ (National Treatment) มาปรับใช้ขึ้นเอง เพราะถ้าให้สิทธิคุ้มครองสิทธิเฉพาะคนในชาติของตนเท่านั้นก็จะก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันหรือไม่เกิดความเป็นธรรม ซึ่งก็จะก่อให้เกิดการโต้แย้งสิทธิกัน ดังนั้นถ้ารัฐใดให้สิทธิแก่คนในชาติตนเช่นไรแล้วก็ต้องให้สิทธิเหล่านั้นแก่คนต่างชาติดด้วยเช่นกัน แนวความคิดดังกล่าวจึงก่อให้เกิดผลในด้านความร่วมมือกันระหว่างประเทศขึ้น เพราะจะเห็นได้ว่าในสิ่งควมโลกนั้นประเทศทุกประเทศต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เมื่อประเทศใดสามารถคิดค้นงานสร้างสรรค์ใหม่ขึ้นมาประโยชน์ขึ้นก็ควรจะมีการเผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นเพื่อให้ประเทศอื่น ๆ ได้รับทราบ เพื่อนำเอาความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศของตนต่อไป การให้สิทธิคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจึงมีส่วนในการก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ซึ่งจะพิจารณาได้จาก

- การอนุญาตให้ใช้สิทธิและการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งการอนุญาตให้ใช้สิทธินั้นเป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นเจ้าของสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตกลงยินยอมให้บุคคลอื่นนำเอางานประดิษฐ์ไปผลิต จำหน่าย หรือทำซ้ำได้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ขอใช้สิทธิจะต้องจ่ายค่าตอบแทนจากการใช้สิทธิตามหน้าที่ที่สิทธิกำหนด การอนุญาตให้ใช้สิทธิเกิดขึ้นก็เพราะ เมื่อมีการคิดค้นงานประดิษฐ์ใหม่ขึ้นมาเมื่อผู้ประดิษฐ์ได้ขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายคือไปจดสิทธิบัตรแล้วนั้น ก็จะทำการยื่นงานประดิษฐ์นั้นได้รับความคุ้มครอง ผู้ประดิษฐ์คิดค้นมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะผลิต จำหน่ายได้โดยที่บุคคลอื่นไม่สามารถจะทำการลอกเลียน หรือทำซ้ำได้ ดังนั้นผู้ที่เป็นเจ้าของสิทธิอาจไม่ยินยอมให้ใครใช้สิทธินั้นก็ได้อาจทำให้เกิดการพัฒนา หรือไม่มีการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเลย หรืออาจจะเกิดขึ้นช้า เพราะผู้คิดค้นอื่น ๆ ก็ต้องใช้เวลาคิดค้นงานประดิษฐ์เดิม ๆ เพื่อพัฒนาให้เกิดความใหม่เท่ากับต้องมาเริ่มต้นใหม่แทนที่จะนำเอาความคิดพื้นฐานที่ได้รับความคุ้มครองไว้ก่อนแล้วมาค้นคว้าต่อไปเลย

การอนุญาตให้ใช้สิทธิจึงมีผลให้บุคคลอื่นสามารถขอใช้สิทธิดังกล่าว เพื่อที่จะทราบถึง

กรรมวิธีการผลิต การประดิษฐ์ เพื่อนำมาพัฒนาต่อไป ดังนั้นการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา จึงไม่ใช่เป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่คนในชาติเท่านั้น แต่การคุ้มครองสิทธินั้นยังขยายความคุ้มครอง เป็นการให้ความคุ้มครองระหว่างประเทศ เนื่องจากมีการติดต่อระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ หรือ การติดต่อการค้าระหว่างประเทศหรือเอกชน ดังนั้นจึงต้องนำเอาหลักเกณฑ์ของการของอนุสัญญาซีเอสทีมาใช้ เพราะประเทศผู้เป็นเจ้าของสิทธิต้องการผลตอบแทนจากงานคิดค้นของตนและประเทศผู้ขอใช้สิทธิก็ต้องการทราบกรรมวิธีการประดิษฐ์ คิดค้นใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้และพัฒนาประเทศให้สามารถผลิตงานเหล่านั้นได้

นอกจากนี้การให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญายัง เป็นกลไกหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยการขออนุญาติซีเอสทีนั่นเอง การให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นการทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศขึ้นด้วย

ส่วนที่ 2 แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของสังคม

เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดในด้านทฤษฎีการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยยึดหลักสิทธิตามธรรมชาติของนักประดิษฐ์ (Natural right) ประกอบกับหลักความเป็นธรรมและศีลธรรมมาเป็นหลักในการให้ความคุ้มครองแล้วก็ยังสามารถเห็นว่าในการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นมิได้มุ่งเน้นถึงประโยชน์ส่วนตัวของผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้น แต่ยังมีแนวความคิดที่มุ่งเน้นถึงประโยชน์สังคมจะได้รับถ้าหากมีการให้สิทธิพิเศษหรือสิทธิผูกขาดแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรไปแล้วประโยชน์ที่สังคมได้รับนั้นเพียงพอหรือไม่ จึงเห็นว่าในการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากจะเน้นถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ประดิษฐ์คิดค้นแล้ว ยังต้องการให้การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีประโยชน์แก่สังคมด้วยเช่นกัน โดยจะพิจารณาได้จากแนวความคิด ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีนโยบายทางเศรษฐกิจ (Public Policy) ⁴

ทฤษฎีนโยบายทางเศรษฐกิจเป็นการมองในแง่ของเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งเน้นถึงผลประโยชน์ที่สังคมเป็นสำคัญ ผู้ประดิษฐ์จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายก็ต่อเมื่อสิ่งประดิษฐ์ หรือผลงานของเขาก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม โดยจะพิจารณาว่าสังคมได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างคุ้มค่าจาก

⁴ จรัญ ภักดีธนากุล, วัชรียา โดสงวน, กฎหมายสิทธิบัตร, บทบัญญัติ, พ.ศ.2532 หน้า 29-30.

การให้ความคุ้มครองสิทธิเหล่านั้น ดังนั้นรัฐจะพิจารณาคุณค่าของงานประดิษฐ์ว่าก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมมากน้อยแค่ไหน กฎหมายสิทธิบัตรที่ก่อตั้งและพัฒนามาจากแนวความคิดนี้ จะมีเงื่อนไขและขอบเขตของการให้ความคุ้มครองมากน้อยต่างกันไป เนื่องจากสภาพและลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นรัฐซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจจึงต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนที่ได้จากการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้วยว่าคุณค่ากับการให้ความคุ้มครองหรือไม่ เพราะการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นการให้สิทธิพิเศษ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีอำนาจการผูกขาดในระยะ เวลาหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาการให้ความคุ้มครองเอาไว้ แนวความคิดนี้จึงเป็นการมองถึงผลประโยชน์ของสังคมมากกว่าจะพิจารณาถึงสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้คิดค้นหรือผู้ทรงเท่านั้น

ทฤษฎีสัญญา (Contract theory) 5

ทฤษฎีสัญญาตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ถือว่าสิทธิบัตรเป็นการให้หรือแลกเปลี่ยน ดังนั้นสิ่งที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรมอบให้รัฐก็คือการเปิดเผยรายละเอียดงานประดิษฐ์ที่ตนคิดค้น ประดิษฐ์ขึ้นมาตนเอง ทฤษฎีสัญญานี้ว่าด้วยการมาตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งก่อนหน้านั้นความคิดเห็นเรื่องการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลซึ่งเป็นแนวความคิดแบบปัจเจกชนนิยม (individualism) ลัทธิปัจเจกชนนิยมมีแนวความคิดว่าบุคคลแต่ละคนมีคุณค่าในตัวเอง ซึ่งในตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 19 ก็มีคนต่อต้านโดยเห็นว่าเสรีภาพของบุคคลก่อให้เกิดการซื้ออำนาจเงินทางที่ผิด จึงทำให้ลัทธิปัจเจกชนนิยมเสื่อมลง จนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ก็เกิดแนวความคิดในเรื่องความเท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งมีผลต่อระบบสิทธิบัตรที่ว่าการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวความคิดของกลุ่มที่สนับสนุนระบบกรรมสิทธิรวม (collectism) โดยมุ่งเน้นประโยชน์ของสังคมโดยจะมองว่าผู้ใดได้รับความคุ้มครองตามสิทธิบัตร หรือผู้ทรงสิทธิบัตร มีสิทธิที่จะรับผลตอบแทนจากสิทธิบัตร หรือผู้เป็นเจ้าของสิทธิบัตรอาจจะไม่ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของตนก็ได้ ดังนั้นผู้ทรงสิทธิบัตรก็ไม่ควรผูกขาดอำนาจการใช้สิทธินั้นแต่เพียงผู้เดียว ควรจะตอบแทนแก่สังคมโดยการเปิดเผยแพร่งานคิดเหล่านั้น จึงเป็นแนวความคิดที่แตกต่างกับแนวความคิดที่มุ่งคุ้มครองสิทธิ หรือผลประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตร

5 วราภรณ์ ดงยิ่งศิริ, มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการค้าก๊อปปี้โดยมิชอบของผู้ทรงสิทธิบัตร วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531 หน้า 29-31.

6 ทฤษฎีเสรีนิยม

แนวความคิดตามทฤษฎีเสรีนิยมนั้นเห็นว่าบรรดาสິงต่าง ๆ ที่ได้มาจากความนึกคิดของมนุษย์ควรจะเป็นของสาธารณประโยชน์คือ ควรจะให้สาธารณชนโดยทั่วไปได้ใช้ประโยชน์จากการคิดค้นเหล่านั้นได้อย่างเสรี เพื่อจะเป็นการผลักดันและส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศ เนื่องจากผลงานที่เกิดจากความนึกคิด หรือการคิดค้นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมได้แรงจูงใจมาจากความนึกคิด หรือการคิดค้นของบรรพบุรุษไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ดังนั้นการคิดค้นเหล่านั้นควรจะเป็นผลิตผลของสังคม ซึ่งทำให้ผลประโยชน์อันเกิดจากการคิดค้นสมควรจะตกแก่สังคมด้วย ซึ่งนับได้ว่าความนึกคิดของมนุษย์นับได้ว่าเป็นทรัพย์สินของมนุษยชาติที่มีคุณค่าสูงสุด ดังนั้นการให้ประโยชน์จากความคิดของมนุษย์จึงสมควรจะปล่อยให้ เป็นของสาธารณชนอย่างเสรี⁷ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบรรดางานสร้างสรรค์ คิดค้น วิจัยงานประดิษฐ์ต่าง ๆ ย่อมตกเป็นสาธารณะ มิใช่จะเป็นสมบัติของผู้ผลิตหรือผู้คิดค้นแต่เพียงผู้เดียว

แนวความคิดนี้จึงต้องการให้ผู้คิดค้นงานประดิษฐ์ต่าง ๆ เปิดเผยข้อมูลในการคิดค้นงานเหล่านั้นให้แก่สาธารณชนได้ทราบ เพื่อจะได้ทำการประดิษฐ์สิ่งเหล่านั้นขึ้นมา นอกจากนั้นยังทำให้มีงานประดิษฐ์เพิ่มมากขึ้นและพัฒนาความคิดค้นสิ่งที่ดีกว่ายิ่งขึ้นไปอีก โดยมีต้องไปเริ่มคิดค้นขึ้นพื้นฐานกันใหม่ซึ่งจะทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา แรงงานและทุนในการค้นคว้าและยังทำให้เกิดการพัฒนางานประดิษฐ์ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นไม่ทำให้เกิดการคิดค้นที่ซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นเพื่อประโยชน์ของสังคม การคิดค้นงานสร้างสรรค์จึงควรจะเป็นสมบัติของสาธารณชน ซึ่งควรให้ทุกคนสามารถจะทราบ หรือเรียนรู้การคิดค้นงานประดิษฐ์เหล่านั้นได้โดยการเปิดเผยข้อมูลเบื้องต้นนั่นเอง

นอกจากแนวความคิดที่นำมาสนับสนุนการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของสังคมที่นำมาใช้เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ก็ยังมีเหตุผลในด้านของการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วย เพราะสังคมแต่ละสังคมจะมีการคิดค้นงานสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันออกไป หรือมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เมื่อบุคคลในสังคมคิดค้นงานประดิษฐ์ที่มีประโยชน์ต่อสังคม ทุกคนในสังคมก็ควรจะมีโอกาสได้เรียนรู้ถึงกรรมวิธีการประดิษฐ์เหล่านั้นได้ด้วยเช่นกัน เมื่อมีการเรียนรู้

⁶ ไชยยศ เหมะรัชตะ, "ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์", รายงานผลการวิจัยเงินทุนรัชดาภิเษกสมโภช ปี 2527, หน้า 24-27.

⁷ ประพทธุ์ ศุภรัตน์เมธี, "ระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์" เอกสารอัดสำเนาประกอบการเรียนวิชาสัมมนาแนะนำกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หรือการเปิดเผยข้อมูลการคิดค้นให้แก่สังคมทราบแล้ว ก็จะมีผลทำให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี จากบุคคลหนึ่งมายังสังคมและจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่าง รวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย

ส่วนที่ 3 ความขัดแย้งในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรตามแนวความคิดในการให้ ความคุ้มครองผู้ทรงสิทธิบัตรกับแนวความคิดการให้ความคุ้มครองผล ประโยชน์ของสังคม

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทาง ปัญญาโดยเฉพาะการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรแล้ว ก็จะได้เห็นว่าแนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลของ การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรนั้น คือต้องการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์คิดค้น เพื่อให้เกิดความเป็น ธรรมแก่ผู้คิดค้นงานประดิษฐ์ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีแนวความคิดที่ต้องการคุ้มครองผลประโยชน์ของ สังคม โดยต้องการให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์จากการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประดิษฐ์ไปด้วยเช่นกัน แนว ความคิดทั้ง 2 แนวความคิดนี้ ต่างมองถึงความเป็นธรรมด้วยกันทั้งสิ้น โดยความคิดหนึ่งมุ่งเน้นถึง ความเป็นธรรมที่ผู้ประดิษฐ์คิดค้นควรจะได้รับ ความคุ้มครอง เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นทำการลอกเลียนทำซ้ำ ทำให้ผู้คิดค้นขาดประโยชน์ทาง เศรษฐกิจไป ส่วนในด้านของการคุ้มครองผลประโยชน์ของสังคมก็มอง ว่าผลประโยชน์ที่ได้จากการให้ความคุ้มครองสิทธิในสิทธิบัตร ก็ควรจะให้ประโยชน์แก่สังคมด้วย ซึ่ง จะเห็นว่าแนวความคิดทั้ง 2 นี้ ต่างมองถึงความเป็นธรรมเช่นเดียวกันซึ่งในส่วนของความคิดนี้ยังมี แนวความคิดที่แตกต่างกันอยู่ดังนี้⁸ คือ

แนวความคิดที่ 1 เป็นแนวความคิดที่พัฒนามาจากอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของ Jeremy Bentham, John Stuart Mill ที่เห็นว่า การให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์ในฐานะ เป็นทรัพย์สินทางปัญญา เห็นสิ่งที่จำเป็นที่ก่อให้เกิด การคิดค้นใหม่ ๆ ขึ้นเป็นเสมือนสิ่งจูงใจให้บุคคลคิดค้น เพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ ของตนเอง โดย Bentham เห็นว่าการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินในรูปของทรัพย์สิน (Jus in rem) คือรัฐเพียงแต่ให้หลักประกันเท่านั้นโดยไม่มีมูลค่าที่รัฐต้องรับผิดชอบ รัฐและสังคมจึงเป็นผู้ได้ รับประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียวไม่มีทางเสีย ส่วน John Stuart Mill ก็ยอมรับว่าถ้าหากจะมี

⁸ สรุเกียรติ์ เสกียรไทย, สุธรรม อยู่ในธรรม; กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี, วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช ฉบับที่ 2, 2532.

Cost ใด ๆ เกิดขึ้นก็เป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับสิ่งที่สังคมได้รับ แนวความคิดนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างในระบบสิทธิบัตรยุคต้น ๆ และเป็นรากฐานในกฎหมายสิทธิบัตรในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา นักกฎหมายที่ยึดแนวความคิดนี้เห็นว่าระบบสิทธิบัตรเป็นการให้รางวัล (Reward) แก่ผู้ผลิตคิดค้นโดยที่รัฐไม่ต้องแทรกแซง (intervention) ในระบบธุรกิจแต่อย่างใด

แนวความคิดที่ 2 เห็นว่า ระบบกฎหมายสิทธิบัตรเป็นสิ่งที่สังคมต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ทั้งสิ้น เพราะความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ กฎหมายสิทธิบัตรไม่ได้ให้แรงจูงใจแก่ผู้ประดิษฐ์ ตรงกันข้ามกลับเป็นการก่อให้เกิดภาระแก่รัฐและสังคมที่จะปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของบุคคลที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลในระบบ ซึ่งทำให้ผู้ผลิตคิดค้นสามารถพลิกภาระในด้านราคาของสินค้าที่ได้รับความคุ้มครองนั้นให้ตกอยู่กับผู้บริโภคได้

แนวความคิดที่ 3 เป็นแนวความคิดที่พัฒนามาจากความคิดของ John Stuart Mill โดยเห็นว่า กฎหมายสิทธิบัตรเป็นสิ่งที่รัฐเสียไป เพื่อจะได้รับผลตอบแทนมากกว่าผลประโยชน์ที่จะตกแก่ผู้บริโภคและสังคมส่วนใหญ่นักด้วยการเผยแพร่สิทธิบัตรนี้ จะทำให้เจ้าของสิทธิบัตรสามารถผลิตสินค้าออกแจกจ่ายแก่สังคมโดยทั่วถึง และยังเอื้ออำนวยให้ผลิตมากกว่าหนึ่งรายได้ในเวลาเดียวกัน โดยการไ้ระบบ Licensing System ข้อย่างเหล่านี้จะพบมากขึ้นในทศวรรษนี้โดยเฉพาะการเจรจาทางการค้ารอบอุรุกวัย (Uruguay Round) และในกฎหมายของบางประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ที่เห็นว่าประเทศด้อยพัฒนาขิมทรัพย์สินทางปัญญาไปจากประเทศของตน ในขณะที่นักวิจารณ์จากโลกที่ 3 เริ่มจะเห็นว่ากฎหมายสิทธิบัตรไม่มีความจำเป็นต่อการประดิษฐ์คิดค้นมากนักว่าจะมีระบบสิทธิบัตรหรือไม่ เพราะเหตุว่าประสิทธิภาพในการผลิตและราคาต่างหากที่เป็นสิ่งจูงใจหลักในการก่อให้เกิดการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา การให้สิทธิบัตรจึงเป็นการก่อให้เกิดการผูกขาดเทียม (Artificial Monopoly) ขึ้น กฎหมายเช่นนี้จะก่อให้เกิดการคิดค้นอย่างไม่มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพราะกฎหมายให้ความคุ้มครองโดยรับภาระความไม่มีประสิทธิภาพเอาไว้แล้ว

นอกจากแนวความคิดทั้ง 3 ประการนี้แล้ว ยังมีความคิดในส่วนของการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรนี้ว่าสิทธิบัตรนั้นต่างจากทรัพย์สิน (Jus in rem) กล่าวคือสิทธิบัตรไม่ได้เกิดจากความขาดแคลนในขณะที่ทรัพย์สินเกิดจากความขาดแคลนของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตทั่วไปที่ต้องหวงกันไว้โดยถือว่าเป็นหลักศีลธรรม (moral basis) ที่ยอมรับกันมานาน แต่ระบบสิทธิบัตรเป็นผลที่กฎหมายสร้างขึ้นใหม่อยู่ ดังนั้นเหตุผลของสิทธิบัตรจึงสวนทางกับทรัพย์สินคือสิทธิบัตรก่อให้เกิดความ

๙ เพราะการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรแก่สิ่งประดิษฐ์หนึ่งจะทำให้บุคคลอื่นไม่สามารถจะผลิตสิ่งประดิษฐ์นั้นได้จนกว่าเจ้าของสิทธิจะอนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวได้ เป็นการให้สิทธิผูกขาดโดยกฎหมายซึ่งต่างกับทรัพย์สิน เป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองว่าคุณคนนั้นเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยชอบธรรม ไม่ใช่เป็นการให้สิทธิผูกขาดในการใช้สิทธิ การนำเอาข้ออ้างทางกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามาใช้ อย่างที่ประเทศพัฒนาแล้วใช้อยู่มา เป็นหลักในการพิจารณาให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์จึงผิดโครงสร้างทางเหตุผลของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่มีหลักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหลักใด เพียงหลักเดียวที่ใช้ได้กับการประดิษฐ์คิดค้นทุกประการภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งหรือในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งได้อย่างแท้จริง

จากแนวความคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรนั้นยังมีแนวความคิดที่ขัดแย้งกันอยู่โดยเฉพาะในเรื่องหลักความเป็นธรรมที่ควรจะมีให้แก่ผู้ทำการประดิษฐ์คิดค้น หรือความเป็นธรรมที่สังคมควรจะได้รับประโยชน์จากการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดไปซึ่งจะเห็นว่าถ้าต้องการให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้คิดค้นแต่ฝ่ายเดียวมากเกินไปโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่สังคมควรจะได้รับบ้างแล้วก็อาจจะเกิดผลเสียจากการใช้สิทธิ เช่นนั้นมากเกินไป เช่นอาจจะเกิดการผูกขาดผู้เป็นเจ้าของสิทธิอาจจะไม่เปิดเผยข้อมูลให้แก่สังคมทราบก็ได้ จึงเห็นได้ว่า การให้ความคุ้มครองโดยมุ่งเน้นไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ก็จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้ ดังนั้นในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรจึงต้องมีการให้ความคุ้มครองโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ประดิษฐ์ คิดค้นแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ของสังคมด้วยว่าได้รับประโยชน์เพียงพอกับการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้คิดค้นด้วยการขัดแย้งกันในแนวความคิดทั้ง 2 นี้เองทำให้เราควรจะต้องทำการพิจารณาในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรว่าควรจะให้ใครคุ้มครองผู้คิดค้น แต่การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรจะต้องมีประโยชน์แก่สาธารณชนด้วย เพราะผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้คิดค้นมากเกินไปก็จะมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมได้ดังนั้นในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรจะเป็นการให้ความคุ้มครองที่แสดงให้เห็นความขัดแย้งของแนวความคิดที่มุ่งให้ความคุ้มครองผู้ประดิษฐ์คิดค้นกับแนวความคิดที่มุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ของสังคมได้อย่างเด่นชัด เมื่อเราต้องการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรโดยมุ่งเน้นที่จะให้ความคุ้มครองผู้ประดิษฐ์คิดค้นและคุ้มครองผลประโยชน์ของสังคมไปด้วยกันแล้วก็ต้องหามาตรการหรือวิธีการใด ๆ เข้ามาใช้ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายให้ได้มากที่สุด